

Кропивницький фаховий коледж харчування та торгівлі

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні циклової комісії
обліково-економічних
дисциплін протокол №1 від
28.08.2025 Голова циклової
комісії

Інна ЩЕРБАК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D1 Облік і оподаткування
Освітньо-професійна програма	«Облік і оподаткування»
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна
Семестр	3 БСО
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	3/90
Мова викладання	Українська
Розробник	Наталія БІРЗУЛ, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії
Предмет вивчення навчальної дисципліни	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення» є механізм ціноутворення та його специфіка на основних сегментах ринку.

Мета навчальної дисципліни	Метою викладання дисципліни є отримання студентами необхідних знань з питань формування і використання цін, по вирішенню багатofакторних проблем ціноутворення в сучасних ринкових умовах, що дасть можливість розробки цінової політики і цінової стратегії підприємства
Компетентності, заплановані знання та вміння	<p>Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування», а саме:</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу для подальшого використання інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК8. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p>
	<p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК1. Здатність аналізувати економічні події та явища з огляду на сучасні теоретичні та методичні основи обліку і оподаткування.</p> <p>СК4. Здатність застосовувати норми права та податкового законодавства України у практичній діяльності суб'єктів господарювання.</p> <p>СК8. Здатність використовувати методи обліку і оподаткування на підприємстві.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основи теорії та методології ціноутворення; • розвиток системи цін; • загальну характеристику системи цін, їх основних видів та функцій; • склад ціни та формування її елементів – концепцій та методів ринкового ціноутворення; • особливостей встановлення цін на зовнішньому ринку; • методологію розробки цінової політики та стратегії підприємства; • цілі та методи державного регулювання цін, його впливу на економічні процеси; • особливості ціноутворення у галузях матеріального виробництва та у сфері послуг. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати на практиці знання щодо формування цінової політики і стратегії підприємства; • знати інструментарій, потрібний для виробки ефективних цінових рішень. • обирати методи ціноутворення в залежності від ринкових умов, сфери і цілей діяльності підприємства; • ефективно використовувати ці методи на практиці.
Заплановані результати навчання	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>РН2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової, статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.</p> <p>РН3. Визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі</p>

	<p>та впливу на результати господарської діяльності.</p> <p>РН4. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання облікових даних для узагальнення економічної інформації.</p> <p>РН10. Формувати і надавати обліково-аналітичну інформацію для ухвалення управлінських рішень з метою підвищення ефективності бізнесу.</p>
Зміст дисципліни	<p>Програма навчальної дисципліни</p> <p>Модуль 1. Ціноутворення</p> <p>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ціноутворення</p> <p><u>Тема 1. Сутність цін та їх класифікація</u></p> <p>Ціна товару, її сутність та функції. Економічна сутність ціни. Основні характеристики цін. Основні функції ціни: облікова (вимірювальна), стимулююча, розподільча, раціонального розміщення виробництва та збалансування попиту та пропозиції.</p> <p>Система цін та класифікація їх видів. Класифікація цін за основними ознаками. Система цін в ринковій економіці.</p> <p>Ціноутворення на ринку послуг. Транспортні тарифи як вид цін на продукцію (послуги) транспортних підприємств. Собівартість транспортної продукції та особливості її формування. Види тарифів на перевезення вантажу. Тарифні схеми, порядок застосування тарифів та розрахунків за перевезення вантажу.</p> <p><u>Тема 2. Державне регулювання ціноутворення в Україні</u></p> <p>Політика ціноутворення в Україні. Теоретичне обґрунтування необхідності державного регулювання цін. Принципи, за якими формується державна політика цін.</p> <p>Державне регулювання цін. Форми та основні цілі державного регулювання цін. Об'єкти та суб'єкти цінового регулювання. Основні методи державного регулювання цін.</p> <p>Контроль за додержанням державної дисципліни цін. Організація контролю за цінами. Органи, що здійснюють контроль за цінами. Форми контролю за додержанням державної дисципліни цін. Відповідальність за порушення дисципліни цін.</p> <p><u>Тема 3. Основні ціноутворюючі чинники.</u></p> <p>Напрями збирання інформації для підприємства. Інформація про ринок, його стан, зміни. Інформація про конкурентів, виробництво, витрати та доходи.</p> <p>Основні чинники, що впливають на рівень ціни. Затрати виробництва. Якість продукції (робіт, послуг). Зміни попиту та пропозиції. Ринкова кон'юнктура</p> <p>Вплив монополізації ринку на зміни цін. Монополізм продавців. Монополізм покупців. Методи обмеження монополізму у ціноутворенні.</p> <p>Змістовний модуль 2. Структура ціни, цінова політика та методи ціноутворення</p> <p><u>Тема 4. Структура ціни та формування її елементів</u></p> <p>Основні елементи структури ціни. Структура собівартості. Структура оптово-відпускної ціни. Структура роздрібною ціни. Податки в цінах.</p> <p>Основні види цінових знижок. Знижка з довідкової ціни. Знижка за кількість продажу. Знижка за оборот (суму продажу). Дилерська знижка. Сезонна знижка. Експортна знижка. Знижка на серійність. Прихована знижка. Спеціальні знижки.</p>

	<p style="text-align: center;"><u>Тема 5. Цінова політика і стратегія підприємства</u></p> <p>Життєвий цикл товару. Поняття життєвого циклу товару (ЖЦТ). Основні етапи життєвого циклу товару на ринку.</p> <p>Цілі й фактори цінової політики. Цілі цінової політики. Основні принципи формування цінової політики. Показники, що становлять інформаційну базу для розробки цінової політики підприємства. Етапи формування цінової політики на підприємстві. Особливості ціноутворення в умовах інфляції. Визначення попиту. Оцінка витрат. Аналіз цін конкурентів.</p> <p style="text-align: center;"><u>Тема 6. Методи ринкового ціноутворення</u></p> <p>Критерії вибору методів ціноутворення. Основні критерії вибору методів ціноутворення підприємством: особливості продукту; тип ринку; рівень насиченості попиту на продукт; конкурентне становище продавця; фінансові можливості проведення маркетингових досліджень; рівень кваліфікації персоналу.</p> <p>Система методів, що базуються на витратному підході до ціноутворення. Метод повних витрат. Метод граничних витрат. Метод цільового прибутку.</p> <p>Система методів, що базуються на ціннісному підході до ціноутворення. Метод застосування поточних ринкових цін. Метод конкурсного встановлення цін. Метод встановлення ексклюзивних цін. Метод диференціювання ринкових цін.</p> <p style="text-align: center;">Змістовний модуль 3. Ціни біржових угод та ціноутворення зовнішнього ринку</p> <p style="text-align: center;"><u>Тема 7. Система цін біржової торгівлі.</u></p> <p>Товарна біржа як елемент ринкової інфраструктури. Функції товарних бірж. Види біржових контрактів.</p> <p>Види цін біржової торгівлі. Структура біржової ціни. Ціна попиту. Ціна пропозиції. Базисна ціна товару. Розрахункова ціна біржі. Біржове котирування. Види знижок на біржові ціни.</p> <p style="text-align: center;"><u>Тема 8. Ціноутворення у сфері зовнішньоекономічної діяльності</u></p> <p>Види цін світового ринку. Особливості формування світових цін. Особливості ціноутворення у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Особливі елементи експортних та імпорتنих цін. Пошук інформації про ціни. Види цін у зовнішній торгівлі. Механізм розрахунку зовнішньоторгівельних цін. Система поправок до зовнішньоторговельних цін. Митне регулювання ціноутворення. Особливості визначення митної вартості. Індикативні ціни.</p> <p>Міжнародні правила ІНКОТЕРМС. Характеристика базисних умов постачання.</p>		
Міждисциплінарні зв'язки	«Економіка підприємства», «Фінансово-грошова система», «Фінансовий облік», «Економічний аналіз», «Податкова система та оподаткування».		
Система оцінювання	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
	90-100	A	зараховано
	82-89	B	зараховано
	75-81	C	
	68-74	D	зараховано
	60-67	E	не зараховано з можливістю повторного
	35-59	F	

	X	складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Інформаційне забезпечення	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text 2. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text 3. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text 4. Митний кодекс України : Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI : станом на 31 жовт. 2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text 5. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text 6. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text 7. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text 8. Про затвердження Інструкції про порядок позначення роздрібних цін на товари народного споживання в підприємствах роздрібної торгівлі та закладах ресторанного господарства : Наказ М-ва зовніш. екон. зв'язків і торгівлі України від 04.01.1997 № 02 : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0004-97#Text 9. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text 10. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text 11. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр#Text 12. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 № 2210-III : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text 13. Про товарну біржу : Закон України від 10.12.1991 № 1956-XII : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text 14. Бучнев М.М. Маркетингове ціноутворення : навчальний посібник / М.М. Бучнев. — Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 134 с. URL: https://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c43c465e-4414-4c4e-9c66-fdc0f2d61bc3/content 15. Колесніков О.В. Ціноутворення : навчальний посібник рекомендовано МОН України. Київ: Центр учбової літератури, 2019.156 с. 16. Макаренко Н.О., Лищенко М.О. Маркетингове ціноутворення. Теоретичні основи: навч. посіб. Буринь: ПП «Буринська районна друкарня», 2020.129 с. 	

URL:https://drive.google.com/file/d/1zDmswnnmJBXS4tN4dgpXJQYU0HbG_SfZ/view

17. Чабанюк О.М. Кузьмінська К.І. Облік і оподаткування у торгівлі та підприємствах ресторанного бізнесу: Навч.посібник.-К.: Алерта, 2019. 214с.
18. Ярошевич Н.Б. Фінанси, гроші та кредит: Підручник.-Львів: «Новий Світ-2000», 2024. 414с.

Допоміжна

1. Згурська О.М., Сьомкіна Т.В., Гужавіна І.В. Ціноутворення: навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Згурської. Київ: ДУТ, 2020. 274 с.
2. Круш П.В. Ціноутворення : підручник / П.В. Круш, О.І. Андрусь. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 292 с.
3. Окландер М.А. Маркетингова цінова політика: Підручник. Київ: ЦНЛ, 2020.284 с.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – URL:[http:// www.treasury.gov.ua](http://www.treasury.gov.ua)
3. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України URL:<http://www.sfs.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства економіки України URL:<http://www.me.gov.ua>
5. Офіційний сайт Національного банку України URL:<http://www.bank.gov.ua>
6. Офіційний сайт незалежного українського фінансового порталу «Finance.ua» URL: <https://finance.ua/ua/>
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL:<http://www.rada.gov.ua>
9. Офіційний сайт Міністерства фінансів URL:<http://minfin.gov.ua>